

Oroszlányi Közös Önkormányzati Hivatal

Belső ellenőrzési jelentés

**a helyi adóztatási tevékenység
ellenőrzéséről**

2024. szeptember

VEZETŐI TÁJÉKOZTATÓ

Tisztelt Polgármester Úr, tisztelt Jegyző Asszony!

A 2-BELL/10-1/2024. számú megbízólevél alapján elvégeztem a helyi adók megállapításának, kivetésének, beszedésének, nyilvántartásának ellenőrzését. Az ellenőrzés megállapításait a következők szerint foglalom össze:

- 1) Oroszlány Város Önkormányzata illetékességi területén a helyi adók fajtáit, mértékét, kedvezményeit és mentességeit az Önkormányzat Képviselő-testülete rendeletben állapította meg. Az Önkormányzat a helyi iparüzési adót, az építményadót, a 2023-2024. években a lakossági adókat (a magánszemély kommunális adóját, a gépjárműtárolókra vonatkozó építményadót) vezette be. A lakossági adók 2025. január 1-i időponttal kivezetésre kerülnek.
- 2) Valamennyi adónem vonatkozásában alkalmaztak a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvényben (Htv.) előírtakon túlmenő kedvezményeket, mentességeket, mind az adótárgyak, mind az adómérték vonatkozásában. A 2023. évvel bevezetett lakossági adókkal egyidőben jelentős, a szociális és jövedelmi helyzeten alapuló kedvezményeket, mentességeket alkalmaztak.
- 3) Az éves költségvetési rendeletek elkészítése során a költségvetésbe a helyi adóbevételek tervezett bevételeit adónemenkénti részletezésben beépítették. A helyi adókból származó bevételek eredeti előirányzatait az előző évi teljesítések, illetve az adózóktól származó információk alapján határozták meg. Az eredeti előirányzatokat az év során a teljesítési adatokhoz igazodóan, szükség szerint módosították.
- 4) A helyi adók az Önkormányzat bevételeiben jelentős részarányt képviseltek, a 2023. évben a költségvetési bevételek 53,9%-át tették ki és meghatározó mértékben járultak hozzá a fejlesztési (beruházási, felújítási) feladatok finanszírozásához, az Önkormányzat likviditásának folyamatos biztosításához.
- 5) Az önkormányzati adóügyintézői feladatokat az Oroszlányi Közös Önkormányzati Hivatal Pénzügyi Osztályának négy fő köztisztviselője (egy fő csoportvezető, három fő adóügyi ügyintéző) és egy fő megbízásos jogviszonyban, részmunkaidőben foglalkoztatott dolgozó látja el. A csoportvezető és az adóügyi ügyintézők megfelelő képzettséggel és szakmai gyakorlattal rendelkeznek.
- 6) Az adóztatási tevékenységről a jegyző a Képviselő-testületet évente tájékoztatta.
- 7) A Képviselő-testület az adóigazgatásban dolgozók anyagi érdekeltségi rendszerét nem szabályozta.
- 8) Az építményadó és a magánszemély kommunális adója esetén alkalmazott kedvezményekre, mentességekre vonatkozó határozatok tételes ellenőrzése során a vonatkozó központi jogszabályokkal ellentétes gyakorlatot nem állapítottunk meg.
- 9) A hátralékok mérséklése érdekében az önkormányzati adóhatóság élt az inkasszók benyújtásának, illetve a munkajövedelem letiltásának lehetőségével. Jelzőlog bejegyzésére egy alkalommal került sor. Az adócsoport munkatársainak rendkívüli leterheltsége következtében a 2023. évben ellenőrzési feladatok ellátására korlátozottan került sor. Ebből is következően a 2023. évi adóhátralékok az ellenőrzött időszakhoz viszonyítva jelentősen nőttek. Végrehajtásra az állami adóhatóságnak adóköveteléseket nem adtak át, a hátralékosok adatainak nyilvánossá tételének lehetőségével nem éltek.
- 10) Az önkormányzati adóhatóság határozata ellen jogorvoslati lehetőséggel egy adózó élt, kérelmét mind a Kormányhivatal, mind a bíróság elutasította, ezt követően az adózó adófizetési kötelezettségét teljesítette.

11)Az ellenőrzés idején folyamatban volt a Komárom-Esztergom Vármegyei Kormányhivatal vizsgálata, ennek lezárására 2024. december 31-ig kerül sor.

Az ellenőrzés során feltárt hiányosságok alapján javaslom az adóhátralékoknak az állami adóhatóság részére, végrehajtásra történő átadását, illetve annak megfontolását, hogy a jelentős adóhátralékkal rendelkező adózók adatait a helyileg szokásos módon tegyék közzé. Tekintettel arra, hogy fentiekre vonatkozó jogszabályi kötelezettség nem áll fenn, intézkedési terv készítését nem kezdeményeztem.

Oroszlány, 2024. szeptember 13

György Árpád
Belső ellenőr

Oroszlányi Közös Önkormányzati Hivatal
2840 Oroszlány, Rákóczi Ferenc út 78.
Iktatószám: 2-BELL/10-3/2024.

BELSŐ ELLENŐRZÉSI JELENTÉS

a helyi adóztatási tevékenység ellenőrzéséről

I. BEVEZETÉS

Az ellenőrzést végző szerv: Oroszlányi Közös Önkormányzati Hivatal.

Az ellenőrzött szervezet: Oroszlány Város Önkormányzata, Oroszlányi Közös Önkormányzati Hivatal, Pénzügyi Osztály.

Az ellenőrzésre vonatkozó jogszabályi és egyéb felhatalmazás: az ellenőrzésre Oroszlány Város Önkormányzatának Képviselő-testülete, valamint az Oroszlány Város Önkormányzata által irányított intézmények vezetői és a nemzetiségi önkormányzatok elnökei által jóváhagyott 2024. évi belső ellenőrzési terv alapján került sor. Az ellenőrzés során a belső ellenőr a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) sz. Kormányrendelet, valamint az Oroszlányi Város Önkormányzata Belső Ellenőrzési Kézikönyve előírásai szerint járt el.

Az ellenőrzés típusa: szabályszerűségi ellenőrzés.

Az ellenőrzés tárgya: Oroszlány Város Önkormányzata helyi adóztatási tevékenységének ellenőrzése.

Az ellenőrzés célja: annak megállapítása volt, hogy:

- az Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testülete (a továbbiakban: Képviselő-testület) a központi jogszabályban meghatározott adómérték, a helyi sajátosságok, az önkormányzati gazdálkodás követelményei és az adóalanyok teherbíró képességének figyelembevételével határozta-e meg a helyi adókat, bevezetésük időpontját, az adózás részletes szabályait;
- a Képviselő-testület élt-e a 2022-2023. években és 2024. évben az ellenőrzés időpontjáig új helyi adónemek kivetésének lehetőségével. Ha igen, az adó bevezetését megelőzően felmérték-e a lakosság fizetőképességét, végeztek-e előzetes hatástanulmányokat;
- a helyi adók kezelésében, beszedésében, a hátralékok behajtásában a hatékonyság, eredményesség, szempontjai érvényesültek-e.

Az ellenőrzött időszak: 2023. év, 2024. I. félév.

Az ellenőrzés időtartama: 2024. szeptember 2-13. (11 ellenőrzési nap).

Az ellenőrzés során alkalmazandó módszerek, eljárások: az ellenőrzést a nemzetközi standardokat irányadónak tekintve az ellenőrzési program ellenőrzési kérdései, az ellenőrzött időszakban hatályos jogszabályok, az ellenőrzés szakmai szabályok és módszertanok figyelembevételével végeztük. Az ellenőrzés során alkalmazott módszerek: megfigyelés, kérdésfeltevés (információkérés, adatkérés), összehasonlítás, valamint elemzőeljárás. Az ellenőrzést az Oroszlányi Közös Önkormányzati Hivatal Pénzügyi Osztálya (illetve ennek

adócsoportja) által rendelkezésre bocsájtott dokumentumok, bizonylatok, beszámolók felhasználásával, továbbá az adott időszakban hatályos jogszabályok figyelembevételével folytattuk le. Tétélesen ellenőriztük az időszak adórendeleteit, a kapcsolódó előterjesztéseket, a 2023 évi zárszámadási rendeletet, előterjesztést, a helyi adóhatóság 2023. évről szóló szakmai beszámolóját, valamint a 2023. évi és 2024. I. félévi méltányossági eljárásokat, ennek keretén belül az építményadóval és a magánszemély kommunális adójával kapcsolatos dokumentumokat. Az ellenőrzés során az adótitokra vonatkozó előírásoknak megfelelően jártunk el (a jelentés, illetve az ellenőrzés során keletkezett dokumentumok az egyes adózók azonosító adatait nem tartalmazzák).

Az ellenőrzés során alkalmazott fontosabb jogszabályok: az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (Art.), az adóhatóság által foganatosítható végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény (Avt.), a helyi adókról szóló 1990. évi C. tv. (Htv.), Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. tv. (Mötv.), az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Áht.), az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) számú Kormányrendelet (Ávr.), a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) sz. Kormányrendelet (Bkr.), Oroszlány Város Önkormányzata Képviselő-testületének az ellenőrzés tárgyában hozott rendeletei, határozatai.

Az ellenőrzés idején az Önkormányzatot Lazók Zoltán polgármester képviselte, az Oroszlányi Közös Önkormányzati Hivatalt dr. File Beáta jegyző, az Oroszlányi Közös Önkormányzati Hivatal Pénzügyi Osztályát Bársony Éva osztályvezető vezette.

Az ellenőrzést György Árpád belső ellenőr végezte a 2-BELL/10-1/2024. számú megbízólevél alapján.

II. RÉSZLETES MEGÁLLAPÍTÁSOK

1. Oroszlány Város Önkormányzata helyi adópolitikai intézkedéseinek értékelése

1.1. Oroszlány Város Önkormányzata Képviselő-testülete a gazdasági programban meghatározta-e az adópolitika célkitűzéseit, ennek hatását a település gazdaságára és az önkormányzat költségvetésére?

Oroszlány Város Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat), a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. tv. 116. § (1) bekezdésben foglalt előírásoknak megfelelően megalkotta a 2020-2024. időszakokra vonatkozó gazdasági programját¹.

A gazdasági program (a továbbiakban: program) a 2020-2024. időszak gazdasági kilátásait, ennek keretein belül pedig a helyi adók – kiemelten a helyi iparüzési adó – volumenének várható alakulását bizonytalannak, de alapvetően negatívan ítélte meg. Amint a program bevezetőjében megfogalmazódott, *„jelen gazdasági program egy teljesen bizonytalan környezetben fogalmazódik meg, amikor nem tudjuk figyelembe venni a humán világvárvány jelenleg még ismeretlen hatásait és következményeit, vagy annak időbeliségét. A jelen rendelkezésre álló elemzések és szakmai dokumentumok kevésbé alkalmasak arra, hogy ezeket*

¹ A gazdasági programot a Képviselő-testület az 52/2020. (XII. 9.) számú határozatával fogadta el.

a bizonytalanságokat kezeljük”. Ha figyelembe vesszük a program megalkotását követően bekövetkezett háborús helyzet mélyreható kedvezőtlen hatásait, a program alapvetései teljes mértékben megalapozottnak minősíthetők.

A helyi adók vonatkozásában – a program egészével összhangban – a negatív várakozások domináltak. Amellett, hogy a programban foglaltak szerint az Önkormányzat legjelentősebb bevétele a helyi adókból (alapvetően a helyi iparüzési adóból) származik, az ebből a forrásból várható bevételek vonatkozásában negatív tendenciát prognosztizáltak. A prognózis a következő időszakban teljes mértékben beigazolódott. A 2019. évi 3 205 760 ezer Ft helyi adó bevételek a 2020. évben 2 758 379 ezer Ft-ra, 2021. évben 1 875 633 Ft-ra csökkentek.

Amint a következő fejezetrészekben bemutatásra kerül, a gazdasági helyzet viszonylagos konszolidációja, illetve további helyi adónemek (lakossági helyi adók) bevezetése eredményeként a helyi adóbevételek volumene növekedési pályára állt, az Önkormányzat a 2023. évben 3 446 466 ezer Ft helyi adóbevételt realizált.

A programban a helyi adó bevételek felhasználási célját tételesen nem határozták meg, de a fejlesztések (beruházások, felújítások) forrását alapvetően ezen bevételek képezték. Emellett jelentős mértékben járultak hozzá az Önkormányzat kötelező, illetve önként vállalt feladatainak finanszírozásához.

A programban foglaltaknak megfelelően a helyi iparüzési adó bevételek továbbra is fontos, meghatározó szerepet töltenek be a kötelező és önként vállalt feladatok ellátásában, finanszírozásában, különös tekintettel a fejlesztési (beruházási, felújítási) programok, projektek megvalósítására. A 2023. évben az összes költségvetési bevételek 53,9%-át tették ki.

1.2. Az új adónem bevezetéséről, az adómérték emeléséről szóló döntések hatására javult-e az önkormányzat költségvetésének pénzügyi egyensúlya, a fejlesztések, az adósság-szolgálat finanszírozása?

Tekintettel a központi jogszabályi tilalomra, a 2022. évvel bezáróan a Képviselő-testület új helyi adókat nem vezethetett be, az adó mértékének emeléséről nem dönthetett. Eddig az időpontig, a Képviselő-testület 16/2019. (XI. 21.) számú, a helyi adókról szóló rendeletének megfelelően, a helyi iparüzési adó és az építményadó került bevezetésre azzal, hogy a magánszemélyek tulajdonában lévő nem lakás céljára használt építmény, amelyik sportcélra létesült, arra használják, valamint a gépjárműtárolók és hétvégi pihenők mentesek az építményadó alól.

A 2020. évvel kezdődő pandémia, illetve a 2022. évtől a háborús helyzet következtében bekövetkezett energiaár robbanás, az infláció ugrásszerű növekedése az Önkormányzat pénzügyi-egyensúlyi helyzetét rendkívül kedvezőtlenül érintette. A bevételek (kiemelten a helyi adóbevételek) jelentős mértékben csökkentek. Ezzel egyidőben, részben a központi bérintézkedések, részben az infláció hatásaként a kötelező és önként vállalt feladatok ellátásához kapcsolódó kiadások jelentősen nőttek. A likviditási helyzet stabilizálásához a Képviselő-testület a lakosságnak a teherviselői körbe történő bevonásáról döntött.

Fenti megfontolások alapján a Képviselő-testület megalkotta a helyi adókról szóló 19/2022. (XI. 29.) számú rendeletét (a továbbiakban: rendelet), amely 2023. január 1-i időponttal az építményadó mértékének növelését, tárgyának kiterjesztését a magánszemélyek tulajdonában lévő gépjárműtárolókra, valamint a magánszemély kommunális adójának bevezetését írta elő.

A helyi adók rendszerének 2023. január 1-el történő módosítása az Önkormányzat pénzügyi-likviditási helyzetét kedvezően befolyásolta, az Önkormányzat részére jelentős többletbevételt eredményezett, a következők szerint:

- építményadó mértéke egyes tételeinek 200 Ft/m²-rel történő emelése: + 70 millió Ft,
 - a magánszemélyek tulajdonában lévő gépkocsitárolók bevonása az adótárgyak körébe: + 52 millió Ft,
 - magánszemély kommunális adójának bevezetése: +120 millió Ft,
- Mindösszesen 242 millió Ft.

A realizált többletbevétel a 2023. évre tervezett költségvetési kiadások mintegy 4,4%-át tette ki, lehetőséget biztosított az Önkormányzat által tervezett kötelező és önként vállalt feladatok ellátására, illetve egyes fejlesztési kiadások finanszírozására, a pénzügyi-egyensúlyi helyzet stabilizálására.

Az adóterheknek a lakosságra történő kiterjesztésével egyidőben – alapvetően szociális szempontok figyelembevételével – jelentős kedvezményeket, mentességeket biztosítottak (ezek részletezését az 1.6. fejezet rész tartalmazza).

A 2023. évben és a 2024. év első felében helyi iparüzési adó vonatkozásában pozitív tendencia volt tapasztalható. A 2024. évi helyi iparüzési adó bevétel már elérte, illetve kis mértékben meghaladta a 2019. évi bevételt. Ennek alapján a képviselő-testület, figyelemmel a lakosság teherbíró képességére is, a 8/2024. (IV. 30.) számú rendeletével a helyi adórendeletet módosította, 2025. január 1-i hatállyal a lakosságra terhelt adók megszüntetéséről döntött.

1.3. A költségvetési koncepció és a költségvetési rendelet előkészítése és elfogadása során meghatározták-e a helyi adók költségvetésre gyakorolt hatását, az adóztatás eredményességének javítására vonatkozó konkrét követelményeket?

A hatályos előírásainak megfelelően az Önkormányzat költségvetési koncepció készítésére nem kötelezett. A helyi adók alkalmazott rendszerét, a Képviselő-testület által meghatározott adónemeket, az egyes adók alanyát, tárgyát, mértékét, mentességeket, a várható bevételeket adónemenkénti részletezésben az Önkormányzat éves költségvetéseinek szöveges indoklása (előterjesztése) tartalmazta. Ennek megfelelően a helyi adóbevételek szerepe az Önkormányzat kiadásainak finanszírozásában, kiemelten a fejlesztési tervek, feladatok megvalósításában folyamatosan meghatározó jelentőségű. A 2023. évi költségvetési bevételek 53,9%-át a helyi adók tették ki.

A tervezett és tényleges helyi adóbevételek adónemenkénti részletezésben, a 2023. év és 2024. I. félév időszakban a következők szerint alakultak:

adatok ezer Ft-ban

<i>Adónem</i>	<i>2023. év</i>			<i>2024. I. félév.</i>		
	<i>Módosított előirányzat</i>	<i>Teljesítés</i>	<i>Teljesítés %-a</i>	<i>Módosított előirányzat</i>	<i>Teljesítés</i>	<i>Teljesítés %-a</i>
Építményadó	490 208	492 756	100,5	491 000	252 184	51,4
Magánszemélyek kommunális adója	100 108	105 079	105,0	110 000	57 769	52,5
Helyi iparüzési adó	2 856 187	2 868 631	100,4	3 078 340	2 203 262	71,6
Összesen	3 446 503	3 466 466	100,6	3 679 340	2 513 215	68,3

Forrás: 2023. évi költségvetési beszámoló, 2024. I. félévi pénzforgalmi jelentés.

Amint a fenti adatokból következik, a 2023. évben a helyi adóbevételek előirányzata 100,6%-ban teljesült, a teljesítés valamennyi adónemnél meghaladta a módosított előirányzat összegét. A 2024. I. félévben valamennyi adónemnél az időarányos teljesítés meghaladta az 50%-ot. Jelentős (időarányos) túlteljesítés az iparüzési adó esetében tapasztalható, azonban figyelembe kell venni, az iparüzési adó sajátosságát, annak teljesítése az I. és II. félévben nem időarányosan történik.

1.4. A zárszámadás keretében tájékoztatást adtak-e a beszedett helyi adókról, a kedvezmények, mentességek miatti közvetett támogatásokról, ezek alakulására ható tényezőkről?

Az éves zárszámadási rendeletek – mind a szöveges indoklás (előterjesztés), mind a számadatokat tartalmazó táblázatos rész – a helyi adókat adónemenként, eredeti, módosított és teljesített előirányzatok szerinti részletezésben tartalmazták. A zárszámadási rendelet előterjesztése részletes elemzést tartalmaz a helyi adóbevételek, a hátralékok, a behajtásra tett intézkedések vonatkozásában.

A zárszámadási rendelet előterjesztéséhez az Áht. 91. § (2) bekezdés a) pontjában, illetve 24. § (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően külön mellékletként csatolták a közvetett támogatásokat tartalmazó kimutatásokat. Az Önkormányzat a 2023. évben az adózókat mindösszesen 18 441 ezer közvetett támogatásban részesítette a következők szerint:

- helyi iparüzési adó: 11 098 ezer Ft adómentesség,
- építményadó: 3 671 ezer Ft adómentesség,
- kommunális adó: 3 657 ezer Ft adómentesség, 15 ezer Ft adókedvezmény.

A közvetett támogatásokat a helyi adórendeletben foglaltaknak megfelelően, a Htv. előírásai figyelembevételével biztosították.

A jegyző, a Pénzügyi Osztály, illetve annak adócsoportja által készített beszámoló alapján, a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi törvény 138. § (3) bekezdés g) pontjában foglaltaknak megfelelően a Képviselő-testületnek beszámolt az adóztatási feladatok ellátásáról.

A beszámoló komplex tájékoztatást nyújtott a helyi adózással kapcsolatos tevékenységekről, az egyes adónemekkel kapcsolatos kérdésekről, az adók kivetésével, nyilvántartásával, ellenőrzésével kapcsolatos feladatokról, a végrehajtásra, behajtásra, illetve az adómorál javítására irányuló cselekményekről, a méltányossági eljárásokról. Az előterjesztés tartalmazta a helyi adóbevételek, hátralékok alakulását adónemenkénti részletezésben.

1.5. A helyi adó rendeletek megalkotása, módosítása, illetve felülvizsgálata során tett törvényességi észrevételek alapján intézkedtek-e a helyi jogalkotás színvonalának javítása érdekében;

A helyi adó rendeletek megalkotása, módosítása, illetve felülvizsgálata során az arra jogosult szervek törvényességi észrevételt nem tettek.

1.6. A helyi adórendeletekben a kedvezmények, a mentességek, az adó tárgya, alanya és alapja tekintetében a Htv.-től eltérő szabályokat alkalmaztak-e?

A 2020. évet követő időszakban bekövetkezett rendkívül kedvezőtlen gazdasági feltételek a helyi adó bevételek, kiemelten a helyi iparüzési adó jelentős mértékű csökkenését eredményezték. Mindezek figyelembevételével a Képviselő-testület 2023. január 1-i hatállyal a lakosságot is terhelő helyi adók bevezetéséről döntött. A 19/2022. (XI. 29.) számú rendelettel bevezetésre került a magánszemély kommunális adója. Ezzel egyidőben megszűnt a gépjárműtárolók adómentessége.

A 19/2022. (XI. 29.) számú rendeletben bevezetett intézkedések alapvetően szociális szempontok figyelembevételével mentességeket biztosított, a következők szerint:

- a) az építményadó esetén mentes az adó alól a magánszemély lakás céljára szolgáló épület, épületrész, valamint a nem lakás céljára szolgáló épület magánszemély tulajdonosa és az épületen fennálló vagyoni értékű jog tulajdonosa;
- b) a magánszemély kommunális adója (a továbbiakban: kommunális adó) esetén:
 - mentes az életvitelszerűen otthonául szolgáló, tényleges használatba lévő lakás vonatkozásában, aki:
 - ✓ közgyógyellátásban,
 - ✓ időskorúak járadékában,
 - ✓ aktív korú ellátásban, ápolási díjban, valamint
 - ✓ rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül.
 - mentes továbbá a kommunális adó alól:
 - ✓ a nem magánszemély tulajdonában álló lakás bérlője,
 - ✓ az a 65 év feletti életkorú egyedülálló személy, egyúttal a lakás céljára szolgáló épület, épületrész tulajdonosa és/vagy hasznélvezője, amennyiben havi rendszeres nettó jövedelme nem haladja meg a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének 400%-át,
 - ✓ az a 65 év feletti személy, aki házasságban él, egyúttal a lakás céljára szolgáló épület, épületrész tulajdonosa és/vagy hasznélvezője, amennyiben az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének 200%-át.
 - mentes a kommunális adó alól az az építmény, amely az építményadó hatálya alá esik.
 - a kommunális adó 50%-át kell megfizetnie:
 - ✓ aki kiskorú gyermekét egyedül eltartó szülőnek minősül, és háztartásában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének 200%-át,
 - ✓ az együtt lakó házastársaknak, élettársaknak, ha közös háztartásukban három, vagy több kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodnak, és az egy főre jutó havi nettó jövedelmük nem haladja meg a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegét.
- c) A helyi iparüzési adó vonatkozásában az addig hatályos (16/2029. (XI. 21.) számú rendeletben meghatározott mentességeket továbbra is érvényben hatályban tartották. Továbbra is mentesség illeti meg a vállalkozást, ha vállalkozási szintű adóalapja nem haladja meg a 2,5 millió Ft-ot, illetve a házorvos, védőnő vállalkozót, amennyiben vállalkozási szintű adóalapja nem haladja meg a 20 millió Ft-ot.

Fentiek alapján megállapítható, hogy az alapvetően gazdasági kényszerhelyzetben bevezetett, a lakosságot terhelő adók bevezetése során a Képviselő-testület messzemenően tekintettel volt

a lakosság szociális helyzetére, jelentős könnyítéseket, illetve mentességet biztosított a nehéz szociális helyzetben lévő állampolgárok részére.

2. Az önkormányzati adóhatóság adóztatással kapcsolatos tevékenységének értékelése

2.1 Az önkormányzati adóhatósági feladatok általános értékelése

Az önkormányzati adóhatósági feladatokat a Hivatal Pénzügyi Osztályának adócsoportja látja el. Az adóügyi csoportvezető és három fő adóügyi ügyintéző köztisztviselő rendelkeznek szakirányú felsőfokú végzettséggel. Az adócsoportban egy fő nyugdíjas munkatársat megbízási szerződéssel foglalkoztatnak.

A 2023. évvel bevezetett lakossági helyi adók (kommunális adó, építményadó mértékének növelése és hatályának kiterjesztése a magánszemélyek tulajdonában lévő gépjárműtárolókra) az adócsoportot rendkívüli módon megterhelte. A kommunális adó bevezetése 5 409 személyt érintett, az építményadó alanyainak száma a 2022. évi 376-ról 2 813-ra nőtt. Ezzel egyidőben a kommunális adó tekintetében 6 030 db ingatlanra, a gépjárműtárolók esetén 3 219 db ingatlanra vonatkozó adatok kerültek feldolgozásra.

A rendkívüli mértékben megnövekedett adóügyi ügyintézői feladatok ellátásához a Képviselő-testület a 190/2022. (XI. 24.) számú határozatával kettő fő létszámbővítést és 15,8 millió Ft többlet költséget hagyott jóvá, a következő szerint:

- dologi kiadások többletére: 4,5 millió Ft,
- személyi juttatások többletére: 10 millió Ft,
- járulékok többletére: 1,3 millió Ft.

A megnövekedett feladatok ellátásához létszámbővítésre nem került sor, a feladatokat a Hivatal 17 dolgozója 1 091 óra munkaidőn túli munkavégzéssel látta el. A többletmunkáért, a jegyző teljesítésgazdálkodása alapján céljuttatás, projektprémium jogcímen bruttó 6 524 250 Ft, valamint 848 157 Ft szociális hozzájárulási adó került elszámolására, a feladat ellátásában résztvevők részére 4 499 407 Ft kifizetésére került sor.

Az adóügyi feladatok ellátásának tárgyi/infrastrukturális, ennek keretén belül informatikai feltételei teljes körűen biztosítottak.

Az adóügyi ügyintézők kiemelt feladata a helyi adók kivetése, ellenőrzése, behajtása, végrehajtása, a méltányossági, illetve törlési kérelmek befogadása, döntésre való előkészítése.

A helyi adóztatási feladatok ellátását a méltányossági eljárásokra vonatkozó határozatok, iratanyagok teljes körű ellenőrzése útján értékeltük. Az ellenőrzés során megállapítottuk, hogy a határozatok alátámasztása megfelelő volt, megfeleltek az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. tv. 72-73 §-aiban előírt feltételeknek.

Tekintettel arra, hogy jelen ellenőrzés idején folyamatban volt az önkormányzati adótevékenységnek a Komárom-Esztergom Vármegyei Kormányhivatal Hatósági Főosztálya által folytatott ellenőrzése, a döntések további szabályszerűségi ellenőrzésére nem tértünk ki.

2.3. Adóellenőrzés

- helyi iparüzési adó: az adóhatósághoz beérkező adóbevallásokat az adóügyi ügyintézők megvizsgálják, amennyiben számítási hibákat, elírásokat tapasztalnak, a hibákat javítják és erről az adózót értesítik. Amennyiben a bevallás

jogszerűségével kapcsolatos hiányosságokat állapítanak meg, a bevallást végzésben utasítják el és az adózót új bevallás készítésére és beadására szólítják fel. Amennyiben az adózó az ismételt bevallási kötelezettségét nem teljesíti, felszólítás küldésére kerül sor. Ennek eredménytelensége esetén kerül sor mulasztási bírság kiszabására.

- építményadó, kommunális adó: az adóügyi ügyintézők minden év januárjában áttekintik a Komárom-Esztergom Vármegyei Kormányhivatal által megküldött földkönyvet és amennyiben az építményadóra, illetve a kommunális adóra vonatkozó változásokat tapasztalnak, az érintett adózót felszólítják az adatok helyesbítésére, illetve adóbejelentés megküldésére.

2.4. Végrehajtás

Az adóhátralékkal rendelkezőkről készült lista alapján fizetési felhívás kerül kiküldésre, melyben az adófizetésre kötelezett személy tájékoztatást kap a hátralék összegéről.

A felszólítást követően az adóhátralék rendezésének vizsgálata után, amennyiben a felhívás eredménytelen, a végrehajtási eljárás megindítására és bírság kiszabására kerül sor.

A bankszámlával rendelkező hátralékosok számlája ellen azonnali beszédési megbízást, a munkahellyel rendelkezők esetében munkabérre irányuló fizetési letiltást bocsájtanak ki.

Amennyiben a fenti végrehajtási intézkedések nem vezetnek eredményre, illetve a hátralékosok bankszámlával, vagy munkabérrel nem rendelkeznek, a rendelkezésre álló, illetve a társszervektől bekért információk alapján a hátralékos adózó tulajdonában lévő ingatlanra jelzálog bejegyzésére kerül sor.

A végrehajtási cselekmények száma, illetve a végrehajtás eredményeként realizált bevételek összege a vizsgált időszakban a következők szerint alakult:

- 2023. év:
 - inkasszó: 70 db 78 394 ezer Ft összegben. Az eljárás eredményeként 64 709 ezer Ft került befizetésre (a végrehajtás eredményessége 82,5%);
 - munkabér-jövedelem letiltás: 18 db 1 171 ezer Ft összegben. A letiltott tartozásokból év végig 429 ezer Ft adóhátralék került befizetésre (eredményesség: 36,6%);
 - átjelentés az állami adóhatóság (NAV) részére: nem volt.
- 2024. I. félév:
 - inkasszó: 12 db, 25 300 ezer Ft összegben. Az eljárás eredményeként 12 665 ezer Ft került befizetésre (a végrehajtás eredményessége 50,1%);
 - munkabér-jövedelem letiltás: 1 db 26 ezer Ft összegben. A letiltott tartozásokból félév végig 11 ezer Ft adóhátralék került befizetésre (eredményesség: 56,6%),
 - átjelentés az állami adóhatóság (NAV) részére: nem volt;
 - jelzálogjog bejegyzésére a 2024. I. félévben nem került sor.

A fentiek alapján megállapítható, hogy az önkormányzati adóhatóság élt az alapvető végrehajtási lehetőségekkel, ennek ellenére a 2023. évben és a 2024. I. félévben a hátralékok folyamatosan növekvő tendenciát mutattak. A hátralékok összegének alakulását adónemenkénti részletezésben az ellenőrzött időszak viszonylatában a következő táblázat tartalmazza:

adatok ezer Ft-ban			
Adónem	2022. december 31.	2023. december 31.	2024. június 30.
Helyi iparüzési adó	25 911	49 824	74 399
Építményadó	44 504	53 959	59 250
Magánszemély kommunális adója	-	4720	5 974
Összesen:	70 415	108 503	139 623

Forrás: Pénzügyi Osztály, adócsoport

Amint a táblázat adataiból következik, a hátralékok mind a 2023 évben, mind a 2024. I. félévben folyamatosan növekedtek. Ugyanakkor, a hátralékoknak az összes bevételhez viszonyított aránya a 2023. évben 1,73%, a 2024. I. félévben 3,37% volt.

A helyi iparüzési adó esetén a hátralék növekedése összefüggésben van az adócsoport 2023. évi rendkívüli leterheltségével. Tényleges végrehajtási cselekményekre (érdemben inkasszók kibocsátására) az év 2. felében került sor. A 2024. I. félévi hátralék nem minősíthető relevánsnak, tekintettel arra, hogy a befizetések az azóta eltelt időszakban (2024. július, augusztus hónapokban) folyamatosan érkeznek (a hátralék 2024. augusztus 31. napjára 20 918 ezer Ft-tal, 53 481 ezer Ft-ra csökkent).

Az építményadó hátralék 74,4%-a egy magánszemély adózóhoz kapcsolódik. A hátralék a 2013. évvel kezdődően halmozódik. Az adóhatóság a jövedelem letiltását kezdeményezte, ebből az adózó (jövedelmének arányában) havonta mintegy 10 ezer Ft hátralékot törleszt. Tekintettel arra, hogy az adófizetési kötelezettség évente esedékesé válik, a törlesztések ellenére a hátralék folyamatosan nő. Az adóhátralékhoz további 40 125 ezer Ft késedelmi pótlék is kapcsolódik, ebből az adózó havonta mintegy 50 ezer Ft-ot törleszt. Az adótárgyra (az építményre) a 2016. évben jelzalog bejegyzésére is sor került.

A végrehajtási cselekményekkel kapcsolatban észrevételeztük, hogy az önkormányzati adóhatóság az állami adóhatóság részére behajtásra adókövetelést nem adott át, annak ellenére, hogy ennek lehetőségét az adóhatóság által foganosítható végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. tv. biztosítja.

Az adóhatóság által foganosítható végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. tv. 117. §: (1) Az állami adó- és vámhatóság az adók módjára behajtandó köztartozások behajtására irányadó szabályok szerint az önkormányzati adóhatóság megkeresése alapján végrehajtja az önkormányzati adóhatóság által nyilvántartott helyi adóval, illetve gépjárműadóval összefüggő tartozásokat.

(2) Az önkormányzati adóhatóság havonta előzetes fizetési felszólítás nélkül, a hónapot követő hó 15. napjáig keresheti meg az állami adó- és vámhatóságot a legalább 50 ezer forintot elérő tartozás végrehajtása céljából.

(3) Az önkormányzati adóhatóság az állami adó- és vámhatóság megkeresése előtt megkísérli a tartozás átvezetését, ha ennek feltételei fennállnak.

(4) Az önkormányzati adóhatóság megkeresése nem tartalmazhatja azon tartozás összegét, amelyre vonatkozóan az önkormányzati adóhatóság már visszatartási jog gyakorlását kezdeményezte az állami adó- és vámhatóságnál.

Az Önkormányzat nem alkalmazta az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 130. § (1) bekezdésében foglaltakat, melyek szerint a helyben szokásos módon közzé teheti az adótartozással rendelkező adózók adatait.

Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 130. § (1) bekezdés: Az önkormányzati adóhatóság helyi adó vonatkozásában az egyszázezer forintot - természetes személyek esetében az ötvenezer forintot - előőr, kilencven napon keresztül folyamatosan fennálló adótartozással rendelkező adózó nevét, lakóhelyét, székhelyét, telephelyét, adóazonosító számát és az adótartozás összegét a helyben szokásos módon közzé teheti.

2.5 Méltányossági, fizetési könnyítési, részletfizetési, törlési eljárások:

Tételesen ellenőriztük a 2023. évi és 2024. I. félévi méltányossági, részletfizetési, fizetési könnyítési, törlési eljárásokat és a rendelkezésre álló dokumentumok alapján megállapítottuk, hogy a hatályos központi jogszabályok (Art, Avt) előírásainak megfelelően jártak el. A méltányossági, részletfizetési, fizetési könnyítési, törlési eljárások száma és az éritett adókötelezettségek összege a vizsgált időszakban a következők szerint alakult:

- 2023. év.
 - kérelmek száma: 23 db,
 - kérelemmel érintett és jóváhagyott adókötelezettség: 32 705 ezer Ft, ebből halasztás 0 Ft, részletfizetés 24 519 ezer Ft, adófizetési kötelezettség (adóelőleg mérséklés és mulasztási bírság) törlése 8 186 ezer Ft.
- 2024. I. félév:
 - kérelmek száma: 31 db,
 - kérelemmel érintett és jóváhagyott adókötelezettség: 4 176 ezer Ft, ebből halasztás 0 Ft, részletfizetés 3 076 ezer Ft, törlés (mulasztási bírság) 1 100 ezer Ft;

A fenti adatok alapján megállapítható, hogy a méltányossági eljárások alkalmazása következtében az Önkormányzat adóbevételei érdemben nem változtak, a méltányossággal érintett adókötelezettség az összes előírás tekintetében nem érték el az 1%-ot.

2.6. Az elsőfokú adóhatóság döntéseivel, intézkedéseivel szembeni jogorvoslati eljárások, a másodfokon hozott döntések, bírósági eljárások eredményeként változtak-e az önkormányzat adóbevételei?

Az elsőfokú adóhatóság döntéseivel, intézkedéseivel szemben jogorvoslati eljárásra a 2023. évben egy alkalommal került sor. Egy Társaság 2023. évben 23 lakás vonatkozásában építményadó adatbejelentést nyújtott be a 2023. évi adóévtől kezdődő adókötelezettségre. Az önkormányzati adóhatóság a Komárom-Esztergom Vármegyei Kormányhivatal (a továbbiakban: Kormányhivatal) által rendelkezésre bocsájtott földkönyv és az ingatlannyilvántartás adatai alapján, tekintettel a Társaság megalakulását szabályozó jogszabály (1980/2021. (XII. 27.) számú Kormányhatározat) előírásaira is, megállapította, hogy a társaság adókötelezettsége 2022. évvel kezdődően áll fenn. Ennek megfelelően hozott határozatot a 2022. és 2023. évi adófizetési kötelezettség teljesítésére. A társaság a Kormányhivatalhoz fellebbezést nyújtott be, kérve a határozat megsemmisítését. A Kormányhivatal megalapozottság hiányában a fellebbezést elutasította. Ezt követően a Társaság cégbírósi eljárást kezdeményezett. A Társaság keresetét a bíróság elutasította. Az ügyben érintett építményadót (308 505 Ft/év) a Társaság az Önkormányzat részére befizette.

3. Az adóigazgatásban dolgozók teljesítményértékelési és ösztönzési rendszere elősegítette-e az adókötelezettségek ellenőrzöttségének javítását, a feltárt és előírt adókülönbözet és a befolyt adó, bírság és pótlék növelését, az adóbeszedés és a hátralékkezelés eredményességét

A Képviselő-testület az adóigazgatásban dolgozók anyagi érdekeltségi rendszerét nem szabályozta, az ösztönzés és értékelés konkrét módjának meghatározása céljából nem intézkedett. A jegyző az adóigazgatásban dolgozóknak az adóigazgatással összefüggő teljesítményértékelésének rendszerét nem alakította ki, nem működtette.

A Htv. 45. §-ában foglaltak szerint a helyi önkormányzat az ügykörébe tartozó adók hatékony beszedésének elősegítésére a feltárt és beszedett adóhiányból, valamint a beszedett adótartozásból az önkormányzatot megillető bevétel terhére szabályozhatja az anyagi érdekeltség feltételeit. Az érdekeltségi célú juttatásból az adóhatáskör címzettjei, továbbá a Hivatal adóügyi feladatokat ellátó köztisztviselői részesülhetnek.

4. A belső kontrollok kiépítése és működése biztosította-e a törvényes és határidőn belüli ügyintézés az adóigazgatási feladatok ellátásában

A jegyző a munkafolyamatok belső kontrolljait kiépítette és működtette. A kiadmányozási jogköröket szabályozta, a jegyző nevében és felhatalmazása alapján a kiadmányozási jogkört az adócsoport vezetője gyakorolja. Az ügyintézés határidejével kapcsolatos észrevételek, panaszok az ellenőrzött időszakban nem voltak.

5. Az adóztatási tevékenység külső ellenőrzése megállapításainak, a megállapítások alapján megtett intézkedések értékelése

Az ellenőrzött időszakban folyamatban volt a Kormányhivatal Hatósági Főosztályának jogszerűségi ellenőrzése. A Kormányhivatal a kommunális adóra vonatkozó határozatok jogszerűségét célvizsgálat keretében, adatbekérés útján vizsgálja. A vizsgálat lezárására 2024. december 31-ig kerül sor.

III. ÖSSZEFOGLALÓ ÉRTÉKELÉS, JAVASLATOK

Oroszlány Város Önkormányzata illetékességi területén a helyi adók fajtáit, mértékét, kedvezményeit és mentességeit az Önkormányzat Képviselő-testülete rendeletben állapította meg. Az Önkormányzat a helyi iparüzési adót, az építményadót, a 2023-2024. években a lakossági adókat (a magánszemély kommunális adóját, a gépjárműtárolókra vonatkozó építményadót) vezette be. A lakossági adók 2025. január 1-i időponttal kivezetésre kerülnek.

Valamennyi adónem vonatkozásában alkalmaztak a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvényben (Htv.) előírtakon túlmenő kedvezményeket, mentességeket, mind az adótárgyak, mind az adómérték vonatkozásában. A 2023. évvel bevezetett lakossági adókkal egyidőben jelentős, a szociális és jövedelmi helyzeten alapuló kedvezményeket, mentességeket alkalmaztak.

Az éves költségvetési rendeletek elkészítése során a költségvetésbe a helyi adóbevételek tervezett bevételeit adónemenkénti részletezésben beépítették. A helyi adókból származó bevételek eredeti előirányzatait az előző évi teljesítések, illetve az adózóktól származó információk alapján határozták meg. Az eredeti előirányzatokat az év során a teljesítési adatokhoz igazodóan, szükség szerint módosították.

A helyi adók az Önkormányzat bevételeiben jelentős részarányt képviseltek, a 2023. évben a költségvetési bevételek 53,9%-át tették ki és meghatározó mértékben járultak hozzá a fejlesztési (beruházási, felújítási) feladatok finanszírozásához, az Önkormányzat likviditásának folyamatos biztosításához.

Az önkormányzati adóügyintézői feladatokat az Oroszlányi Közös Önkormányzati Hivatal Pénzügyi Osztályának négy fő köztisztviselője (egy fő csoportvezető, három fő adóügyi ügyintéző) és egy fő megbízásos jogviszonyban, részmunkaidőben foglalkoztatott dolgozó látja el. A csoportvezető és az adóügyi ügyintézők megfelelő képzettséggel és szakmai gyakorlattal rendelkeznek.

Az adóztatási tevékenységről a jegyző a Képviselő-testületet évente tájékoztatta.

A Képviselő-testület az adóigazgatásban dolgozók anyagi érdekeltségi rendszerét nem szabályozta.

Az építményadó és a magánszemély kommunális adója esetén alkalmazott kedvezmények, mentességekre vonatkozó határozatok tételes ellenőrzése során a vonatkozó központi jogszabályokkal ellentétes gyakorlatot nem állapítottunk meg.

Az adócsoport munkatársainak rendkívüli leterheltsége következtében a 2023. évi adóhátralékok az ellenőrzött időszakhoz viszonyítva jelentősen nőttek. A hátralékok mérséklése érdekében az önkormányzati adóhatóság élt az inkasszók benyújtásának, illetve a munkajövedelem letiltásának lehetőségével. Végrehajtásra az állami adóhatóságnak adóköveteléseket nem adtak át, a hátralékosok adatainak nyilvánossá tételének lehetőségével nem éltek.

Az önkormányzati adóhatóság határozata ellen jogorvoslati lehetőséggel egy adózó élt, kérelmét mind a Kormányhivatal, mind a bíróság elutasította, ezt követően az adózó adófizetési kötelezettségét teljesítette.

Az ellenőrzés idején folyamatban volt a Komárom-Esztergom Vármegyei Kormányhivatal jogszerűségi célvizsgálata, ennek lezárására 2024. december 31-ig kerül sor.

Az ellenőrzés során feltárt hiányosságok alapján javaslom az adóhátralékoknak az állami adóhatóság részére, végrehajtásra történő átadását, illetve annak megfontolását, hogy a jelentős adóhátralékkal rendelkező adózók adatait a helyileg szokásos módon tegyék közzé. Tekintettel arra, hogy erre vonatkozó jogszabályi kötelezettség nem áll fenn, intézkedési terv készítését nem kezdeményezem.

Oroszlány, 2024. szeptember 13.

.....
György Árpád
Belső ellenőr

TELJESSÉGI NYILATKOZAT

A 2024. szeptember 2-13. időszakban került sor a helyi adóztatási tevékenység ellenőrzésére.

Büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy az ellenőrzött feladattal összefüggő, felelősségi körömbé tartozó valamennyi dokumentumot, okmányt, illetve az ellenőrzéshez szükséges információt az ellenőrzést végző belső ellenőr rendelkezésére bocsátottam.

Kijelentem továbbá, hogy az átadott, illetve bemutatott dokumentumok, adatok, információk a valóságnak megfelelnek, nem manipuláltak.

Jelen nyilatkozat kiadására a belső ellenőr kérésére került sor, a költségvetési szervek kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.). sz. Kormányrendelet 36 § előírásai alapján.

Oroszlány, 2024. szeptember 13
13

dr. File Beáta
Jegyző

ZÁRADÉK

A jelentés egy példányát átvettem. Tudomásul veszem, hogy a költségvetési szervek belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) számú kormányrendelet 42. § (2) bekezdése alapján **a kézhezvételtől számított 8 munkanapon belül észrevételt tehetek.** Tudomásul veszem, hogy az észrevételre biztosított határidő elmulasztása a jelentésben foglaltakkal való egyetértésnek minősül.

A megállapításokkal szemben észrevételt teszek/észrevételt nem teszek.

Oroszlány, 2024. szeptember 13
13

Lazók Zoltán
Polgármester

dr. File Beáta
Jegyző

*A megfelelő rész aláhúzendó.